

פרשת אחרי מות

נושא השבוע: סליחה

נושא השבוע

בפרשתנו מתואר בהרחבה טקס הכפרה שנערך ביום הכיפורים על ידי הכהן הגדול. הכפרה הוא המעשה המביא לידי סליחה ומחילה, ולעתים כפרת העוון כמוה כביטולו הגמור של העוון. הטקס ביום הכיפורים מטרתו לכפר על חטאי בני ישראל וגם על הכוהנים, קודש הקודשים, על אוהל מועד והמזבח.

עיקרו של פולחן הכפרה במקרא הוא בקורבן, ולכן כדי לכפר על חטאי העם הקריבו איל ושני שעירי עיזים. בין השעירים הופל גורל. האחד שימש כקרבן חטאת לעם והשני - שער לעזאזל. על השעיר הזה הטעין אהרן באמצעות סמיכת הידיים את חטאי וטומאותיהם של בני ישראל, ולאחר מכן התוודה על כל החטאים. אחר כך שילחו את השעיר "לעזאזל המדברה", אל ארץ שוממה ומרוחקת מיישוב.

מה פרשה

• **יום הכיפורים** – תיאור טקס הכפרה שנערך ביום הכיפורים על ידי הכהן הגדול, ובו כניסת הכהן הגדול אל קודש הקודשים ושליחת השעיר לעזאזל אל המדבר.

• **"ספר הקדושה"** - בהמשך הפרשה עומדת חטיבה ספרותית מיוחדת לעצמה המהווה קובץ חוקים נפרד ועצמאי ומכונה בפי החוקרים "ספר הקדושה" ובה דינים הנוגעים לשחיטת בעלי חיים לאכילה ולקרבן, מצוות הדנות ביחסי אישות וטוהרת המשפחה, רשימת נשים שאסור לבוא עמן במגע מיני, איסור העברת בנים למולך, איסור על משכב עם זכר ואיסור על משכב עם בהמה.

נושאים לשיחה

ניתן לפתוח את הדיון בשאלה האם לדעת התלמידים אפשר להתנקות לגמרי ממעשים רעים שעשינו על ידי **בקשת סליחה**. ניתן לשוחח על האופן שבו אנו מבקשים סליחה. באיזו דרך עליה להיאמר ומאיזו עמדה נפשית. גם קריאת השיר יכולה לפתוח את הדיון: השיר המצורף ממחיש את המהירות שבה אנו חוזרים על אותן טעויות ועל כך שצריך להיזהר מכך שה"סליחה העלולה להיוותר מילה ללא משמעות, ללא התחיבות מאחוריה. בקשת הסליחה כוללת בתוכה הבנה של המעשה, חרטה וכוונה להימנע ממעשה זה שוב.

ניתן לשאול את התלמידים האם גם להם קרו מקרים שבהם בקשו סליחה ושגו שוב באותן טעויות? מהו החלק הקשה יותר – בקשת הסליחה? ההכרה במעשה הלא-ראוי? או ההימנעות מלשוב ולעשותו? כל תלמיד יוכל לספר מחוויותיו.

ניתן להדגיש את **הקושי שלנו לסלוח**. חשוב להדגיש בשיחה את היותנו בני אדם; כולנו עשויים לטעות ולכן, אנו אמורים ללמוד לסלוח לעצמנו ולאחרים.

מ ד ר ש

הסיפור במדרש עוסק בדמויות מורכבות - רבי אלעזר מופיע כאדם חיובי שכולם מעריכים אותו, אך מתנהג בצורה **שלילית**, ולעומתו האיש מופיע כדחוי ומכוער ונטייתו היא לסלוד ממנו, אך הוא מגלה התנהגות **סלחנית וחיובית**. האיש מוכיח את רבי אלעזר על התנהגותו השחצנית, בהזכירו שהתייחסותו אליו אינה עניינית (הוא אינו מדבר על מעשה שלילי של האיש, אלא על דבר שאינו בידיו, ובכלל - כיעורו אינו פוגע בזולת), ובדבריו על האומן שעשה אותו הוא מתכוון, כמובן, לאלוהים. בסליחתו בסוף מבהיר האיש שלא הרגיש נפגע אישית, אלא בשם כל האנשים השונים, ולכן חשוב לו להדגיש שהסליחה היא בתנאי שלא יהא רגיל לעשות כן. ניתן **להמחיש** את המדרש עם התלמידים. מטרת הלימוד היא להראות כי כולנו עושים טעויות, אפילו חכמים שבינינו, ואנו ומצפים **למחילה** מהצד הנפגע אם הבענו חרטה. אין טעם בהתעקשות על עקרונות ובאי-סליחה, כי כך קשה לחיות בחברה. ומצד שני: החשיבות הגדולה של **התחשבות** באחר, לא לפגוע סתם. ניתן, בקצרה, לדבר על בקשת הסליחה עצמה: לא מהשפה ולחוץ, **חרטה אמיתית** והשתדלות לא לחזור שוב על המעשה.

פ ע י ל ו ת נ ו ס פ ת

בפעילות זו אנו מציעים ללמד את הילדים את הביטוי "**לדון לכף זכות**". בשלב ראשון התלמידים יכתבו על פתק מקרה שממנו נפגעו, וקשה להם לסלוח למרות שהפוגע ביקש סליחה. זאת כמובן מבלי לכתוב את השם. אם התלמידים לא מכירים מקרה אמיתי ניתן כמובן להמציא מקרה שכזה. לאחר מכן יש לערבב את הפתקים ולבקש מקבוצות של תלמידים לנסות למצוא "**נקודות זכות**" של הפוגע כדי לעזור לנפגע לסלוח. יש להדגיש כי לרוב כאשר שני בני אדם נפגעים זה מזה, עליהם לנסות לפתור את העניין בינם לבין עצמם, אך אם הדבר קשה עליהם ניתן לשתף גורם שלישי - מגשר, שיעזור בפתרון הסכסוך.